2005-12-23

Miljö - och samhälls-
byggnadsdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar ”Energieffektivisering och energismart byggande Ds 2005:51”

Svensk Ventilation, branschföreningen för Sveriges ventilationsföretag, lämnar härmed följande synpunkter på ovanstående promemoria.

Nytt mål för energieffektivisering i bebyggelsen

Svensk Ventilation är positiv till en ökad fokusering på energieffektivisering genom bland annat målen om att minska den totala energianvändningen i bostäder och lokaler. Vår bedömning är att målen är ambitiöst satta och att det givetvis krävs, för att nå måluppfyllelse, en hel del förändringar och insatser.

En viktig uppgift för att kunna nå målen, som dom formuleras i förslaget, är att fokusera på driften av bostäder och lokaler. Driftinstruktionens – bruksanvisning för installationerna och hur man ska köra huset – kvalitet och tillgänglighet har en betydande påverkan på en byggnads totala energianvändning. Vi vet att det är vanligt att driftinstruktioner för alla typer av byggnader har låg kvalitet och att det för många byggnader saknas helt. Därmed minskar möjligheten för fastighetsägaren att sköta sin byggnad på ett energieffektivt sätt.

Staten som ett föredöme och brygga till brett genomförande

Svensk Ventilation ser positivt på arbetsgruppens förslag att vid statlig upphandling av energirelaterad utrustning införa ett krav på att produkten ska vara energieffektiv och därmed anpassade för det tekniska system den installeras i. Detta bör kunna resultera i att LCC-analyser blir en nödvändig metod att använda sig av i samband med upphandling och val av produkter och system för bostäder och lokaler. Vi delar också arbetsgruppens förhoppning att det skulle vara mycket värdefullt om kommuner och allmännyttiga bostadsföretag skulle anta liknande målsättningar för sin verksamhet. Vi medverkar gärna i framtagningen av handboken.

Svensk Ventilation vill dock framhålla vikten av att upphandlingsreglerna, som de kommer att formuleras utifrån förslaget, utformas på ett tydligt sätt och utifrån de grundteser som gäller för avtal inom bygg- och installationsbranschen. Dessa kan formuleras enligt nedan;

- Alla anbudsgivare ska kunna förstå förfrågningarna på lika sätt
- Entreprenadåtagandet ska vara kalkylerbart och därmed inte innehålla gissningsmoment
- Vardera parten ska ansvara för egna åtgärder
- Villkoren ska erbjuda rimlig riskbedömning
- Villkoren ska inte vara utvecklingshämmande
- Villkoren ska skapa förutsättningar för jämförbarhet mellan anbud.

Utformningen av kommande upphandlingsregler bör lämpligen ske i samarbete med Byggandets kontraktskommitté, BKK, som bland annat ansvarar för bygg- och installationsbranschens standardavtal som till exempel AB och ABT.

Ekonomiska incitament
Otvivelaktigt skulle väl utformade ekonomiska incitament få igång den process mot energieffektiviserande åtgärder, som är det slutliga målet. Ett minimikrav är att fastighetsskatten inte kommer att utgöra ett hinder mot dessa åtgärder.

Forskning om energianvändning i bebyggelsen och energismart byggande

Svensk Ventilation instämmer i arbetsgruppens förslag att insatserna för FUD kring energianvändningen i bebyggelsen och energismart byggande bör förstärkas. Forskningen måste resultera i praktiskt användbara hjälpmedel, metoder och verktyg. Vi anser att demonstrationsprojekt ska användas bland annat för att dessa, rätt utformade, ger möjlighet till effektiv implementering av resultat och uppbyggnad av kunskap och kompetens hos alla inblandade aktörer.

Mer än 90 procent av de byggnader som kommer att finnas om 50 år är redan byggda idag. Därför är det viktigt att fokusera på energieffektiviseringsåtgärder i den befintliga bebyggelsen och då speciellt i samband med underhåll, renoveringar och ombyggnader. Renovering och ombyggnad av 50-, 60- och 70-talens bostäder är nu nära förestående/pågår för fullt och vi har därför ett unikt tillfälle att även investera i energismart teknik, installation och drift vid dessa renoveringar och ombyggnader. Vi instämmer helt i arbetsgruppens slutsats om att det finns ett behov av att öka kunskapen om möjliga energieffektiviseringsåtgärder i samband med större ombyggnader. Vi håller också med om att perspektivet inte bör begränsas till rent tekniska frågor utan utgå från en helhetsbild, som det beskrivs inom UPBygg, där både byggnaden som system respektive processerna för nybyggnad, ombyggnad och förvaltning beaktas.

Energieffektiviseringskampanj

Vi möter ofta i vårt dagliga arbete ett stort behov av mer information och kunskap om olika

metoder att spara energi, där också åtgärder för bättre ventilation efterfrågas. Ett väl utformat och fungerande ventilationssystem är avgörande för att man skall kunna hushålla med energi i byggnaden. Det visar inte minst de s.k. passivhusen som byggts i Sverige och i andra länder och där själva förutsättningen för deras låga energianvändning är ett välutrustat och väl fungerande ventilationssystem med energieffektiv värmeåtervinning försett med energieffektiva produkter. Verkningsgrader på över 80 % är möjliga att åstadkomma.

Vi hälsar därför med tillfredsställelse initiativet till en nationell kampanj för energieffektivisering. Svensk Ventilation har under de senaste åren genom produktion av de 2 böckerna ”Luften inne dödar” och ”Andnöd” drivit en informationskampanj som till stor del också handlat om energisparande. Böckerna har distribuerats i mer än 10 000 ex vardera i Sverige. Vi medverkar gärna i en föreslagen nationell kampanj. Avgörande är dock att kampanjen tar ett helhetsgrepp när det gäller energibesparing, så att vi inte medverkar till åtgärder som försämrar det redan på många håll dåliga inneklimatet, vilket medverkar till den explosionsartade ökningen av astma och allergier, som vi ser idag. Sambandet mellan bra inneklimat med frisk luft i tillräcklig mängd och god hälsa är idag med stor säkerhet fastslaget. Den stora pågående ”Värmlandsstudien”, med deltagande av en stor del av bl a Nordens expertis inom området, har klart bevisat sambandet. Det är nödvändigt att vi i alla lägen och i alla typer av lokaler och byggnader sörjer för god luftväxling, där dagens normkrav är ett absolut minimum. Dessa krav underskrids ofta i dagens byggnader och vi har bl a som en följd därav en mycket stark ökning av astma och allergier.

Det är alltså mycket viktigt för folkhälsan att energisparåtgärder alltid kombineras med krav på inneklimat och luftväxling.

Med vänlig hälsning
Svensk Ventilation

Ingvar Ygberg VD